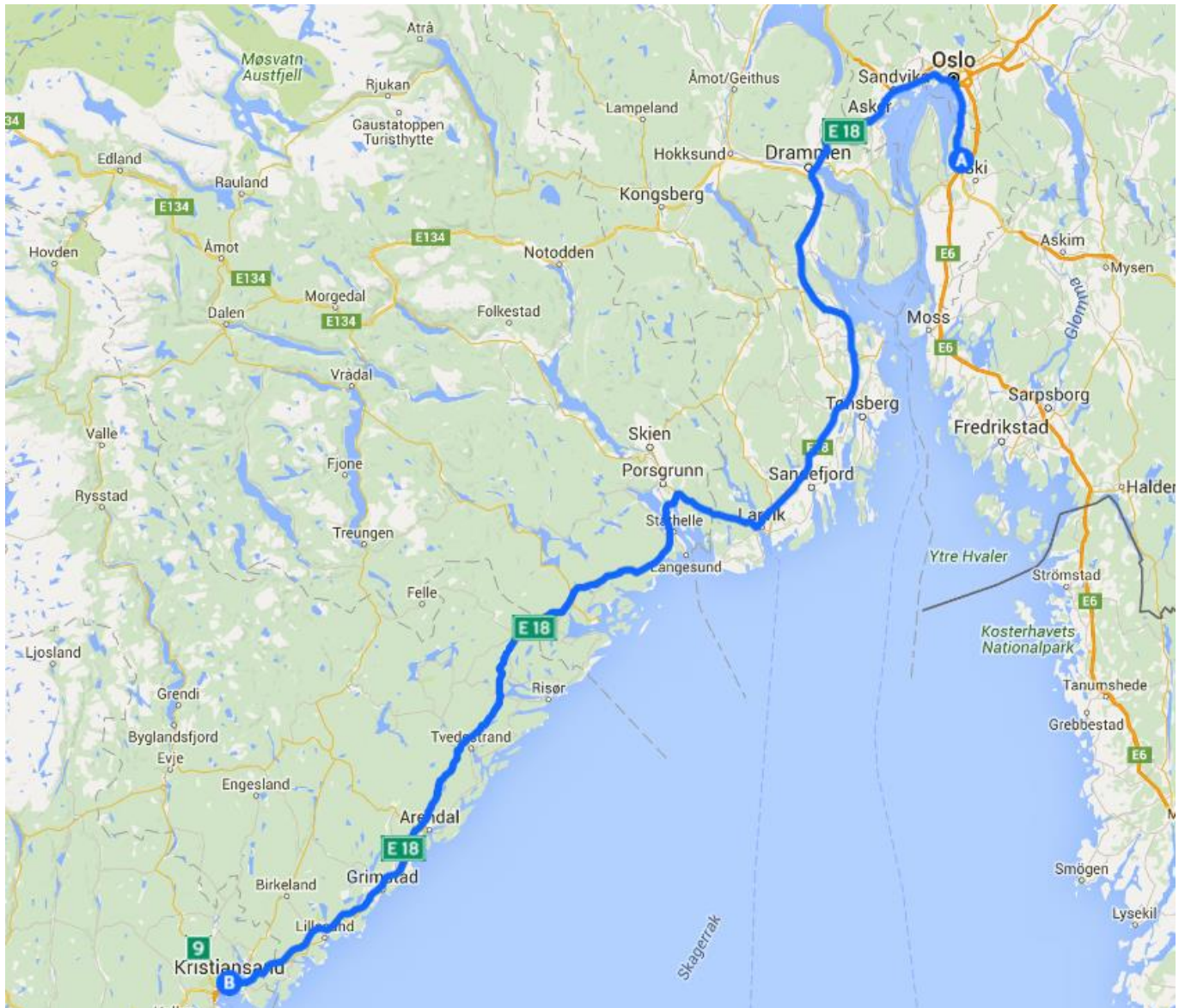

Autosnelweg

Marker - Kristiansand

Noorwegen

- De E18 is een Europese weg in Noorwegen.
- De weg vormt een oost-westroute en deels noord-zuidroute door het uiterste zuiden van Noorwegen, vanaf Kristiansand langs de kust via Grimstad, Porsgrunn, Larvik en Tønsberg naar Oslo, en vanuit Oslo naar het zuiden via Ski en Askim naar de grens met Zweden bij Marker.
- De weg is 415 kilometer lang. Grote delen van de route zijn ongelijkvloers uitgebouwd, waarvan 198 kilometer als motorvei.

Routebeschrijving

Zuid-Noorwegen

- De E18 begint in de haven van de zuidelijke stad Kristiansand, vanwaar de E18 per veerdienst naar Newcastle in het Verenigd Koninkrijk gaat.
- De E18 is door Kristiansand als motorvei uitgebouwd, met 2x2 rijstroken en vrij veel tunnels.
- De snelweg loopt langs de zuidkust van Noorwegen naar het noordoosten, en de omgeving is buiten Kristiansand al snel onbewoond.
- De snelweg loopt niet direct langs de kust vanwege het bergachtige karakter en de vele eilanden. Bij Grimstad eindigt het snelwegdeel.
- Hierna is de E18 grotendeels een 1x2 ongelijkvloerse motortrafikkvei.
- De weg vervangt oudere routes langs de kust en men passeert Arendal.
- Er zijn slechts sporadisch zijwegen die dieper landinwaarts leiden.
- Afgezien van enkele rotondes zijn de meeste aansluitingen met andere wegen ongelijkvloers.
- Langs Porsgrunn ligt een kort deel dat een motorvei is, waarna de E18 langs de grotere stad Larvik loopt.
- Tussen Larvik en Sandefjord ligt een iets langer snelwegdeel, waarbij de E18 naar het noorden afbuigt.
- Bij Tønsberg begint de doorgaande snelweg naar Oslo.
- Men passeert diverse stadjes, zoals Sande en Drammen.

Oslo

- De E18 is door het westelijk voorstedelijk gebied van Oslo voornamelijk met 2+3 rijstroken uitgebouwd.
- Bij de grote voorstad Bærum voegt de E16 uit Ringerike in.
- Bij de wijk Lysaker volgt een knooppunt met de Ring 3, die het doorgaande verkeer om de stad moet verwerken.

Noorwegen

- Rechtdoor gaat de stadssnelweg die dwars door het centrum loopt, met diverse tunnels.
- Dit tracé is deels met 2x3 rijstroken uitgebouwd en gaat deels onder de haven van Oslo door.
- Aan de oostkant van het centrum slaat de RV190 af, een snelweg die naar de E6 richting Lillehammer leidt.
- De E18 loopt hierna zuidwaarts door de zuidelijke wijken en voorsteden van Oslo, ditmaals als een goede hoofdweg, maar geen autosnelweg.

Zuidoost-Noorwegen

- Ten noorden van Ski volgt een korte dubbelnummering met de E6, de snelweg naar Göteborg in Zweden.
- De E18 slaat dan af, vormt de rondweg van Ski en buigt naar het zuidoosten af.
- Dit gebied bestaat uit lage heuvels met deels bossen en deels weilanden. Rondom Askim ligt een kort snelwegdeel, waarna de E18 naar de grens met Zweden bij Marker loopt.
- De E18 in Zweden gaat dan verder richting Karlstadt.

Geschiedenis

Kristiansand

- Het deel van de E18 door de regio Kristiansand is tussen 2001 en 2004 opengesteld.
- Het deel ten noordoosten van Kristiansand is in 1994 opengesteld.
- Richting Grimstad is in 2009 het laatste deel opengesteld.

Porsgrunn - Larvik

- In 1974-1976 is de enkelbaans, deels 2+1 E18 door Larvik geopend.
- Het deel bij Porsgrunn is in 1996 opengesteld, met een grote nieuwe brug over een fjord.
- Op 6 juni 2012 opende een 11 kilometer lange ontbrekende snelwegschakel tussen Langangen in Telemark en Sky bij Larvik.

Noorwegen

Larvik - Drammen

- Tussen 1966 en 1975 werd de E18 in de regio Drammen als enkelbaans weg aangelegd.
- In 2008 is dit deel verdubbeld naar 2x2 rijstroken, inclusief de tweede Drammensbrua.
- In 2001 opende de E18 tussen Horten en Sande.
- In 2007 werd dit deel zuidwaarts tot Tønsberg opengesteld.
- Op 28 september 2013 werd de E18 tussen Tønsberg en Sande tolvrij.
- Op 4 juli 2014 opende de verdubbelde E18 tussen Gulli en Langåker over 25 kilometer voor het verkeer.
- De aanleg kostte 3,3 miljard NOK.
- Sinds 12 januari 2015 wordt hier tol geheven.

Oslo

- Het oudste deel van de snelweg verloopt door Bærum en het westen van Oslo. Dit traject dateert uit begin jaren '60.
- Het deel door Oslo met zijn vele tunnels is in fases opengesteld, het eerste deel in 1990, ten oosten van het centrum in 1995 en ter hoogte van het centrum in 2000.
- Het nieuwste deel opende op 20 september 2010, toen het tunneltracé door Oslo voltooid werd.

Oslo - Zweedse grens

- Het oudste deel van de 2x2 E18 tussen Oslo en de Zweedse grens is de bypass van Askim, die al in of voor 2006 is opengesteld.
- In 2010 opende de snelweg westelijk van Askim, tussen Knapstad en Askim, inclusief de 1.050 meter lange tunnel Askimporten.
- Circa 2011 opende de E18 als snelweg van Askim tot aan de noordkant van Mysen.
- Op 1 oktober 2014 opende daarvan een 8 kilometer lange verlenging oostwaarts tot Melleby.

Toekomst

- Langzaam maar zeker worden delen van de E18 uitgebreid tot motorvei.

Noorwegen

Kristiansand

- Rond Kristiansand is een noordelijke rondweg gepland die de E18 met de E39 moet verbinden.
- Dit wordt een 2x2 snelweg met een maximumsnelheid van 100 km/h.
- In mei 2015 is het aanbevolen tracé gepresenteerd, voor 70% een ondergrondse snelweg langs de noordkant van de stad.

Grimstad - Arendal

- Er bestaan plannen om de bestaande ongelijkvloerse motortrafiikkvei tussen afslag 82 Morholt en afslag 70 Jovannet over 22 kilometer uit te bouwen tot motorvei.
- Dit sluit aan op de bestaande motorvei vanuit Kristiansand.
- Een planning is nog niet bekend.

Arendal - Tvedestrand

- De snelweg wordt tussen Arendal en Tvedestrand tussen 2016 en 2019 aangelegd.
- Dit deel is 23 kilometer lang.
- Het deel van Stølen tot Tvedestrand moet eind 2018 gereed zijn en het deel van Arendal (Harebakken) tot Stølen moet eind 2019 gereed zijn.

Tvedestrand - Bamble

- Voor dit wegvak zijn nog geen verbeteringen gepland.
- Dit deel is vrijwel volledig ongelijkvloers, maar enkelbaans.

Bamble - Larvik

- Er zijn plannen om dit wegvak om te bouwen tot autosnelweg over 35 kilometer.
- Het zuidelijke deel tussen Dørdal en Rugtvedt zou op juni 2017 opengesteld moeten worden.
- Voor het deel van Porsgrunn naar Larvik is nog geen planning bekend.

Larvik

- Tussen 2014 en 2017 wordt de E18 omgelegd over een nieuwe motorvei rond Larvik, van Bommestad tot Sky over 6,7 kilometer.
- Dit project omvat ook de aanleg van de Farrisbrua.
- De nieuwe E18 vervangt de oude enkelbaans E18 door Larvik die in 1974-1976 werd opengesteld.
- De openstelling is gepland voor juni 2017.

Noorwegen

Oslo

- Het deel in het westen van Oslo en Bærum is overbelast.
- Er wordt onderzocht hoe dit traject verbeterd kan worden, evenals de aansluiting van de voormalige E16 in Sandvika.

Ski

- Rondom Ski is een ombouw naar motorvei voorzien, maar de aanleg zal waarschijnlijk pas in 2015 van start gaan.

Retvet - Knapstad

- Tussen Retvet en Knapstad wordt 6,2 kilometer van de E18 aangelegd als 2x2-weg.
- De aanleg kost 836 miljoen NOK en de contracten werden in januari 2014 getekend.
- Dit project moet eind 2016 gereed zijn.

Tol

- Zie Tolwegen in Noorwegen.

Verkeersintensiteiten

- In 2009[16] reden circa 21.000 voertuigen vanuit Kristiansand de E18 op, wat buiten de stad daalt naar 14.000 voertuigen per etmaal.
- Verder naar het noordoosten daalt dit naar 8.000 voertuigen, en 15.000 voertuigen bij Porsgrunn.
- Bij Larvik rijden 20.000 voertuigen, dichter richting Drammen 25.000 voertuigen per etmaal.
- Door Oslo tussen 70.000 en 80.000 voertuigen per etmaal.
- Bij Ski rijden 11.000 voertuigen en circa 5.000 voertuigen voor de grens met Zweden.

Begin: **Marker (N/S)**

Einde: **Kristiansand**

Lengte: **415 km**

Noorwegen

 E18 → Karlstadt

 Ørje	E18
--	------------

Ørje

- Ørje is een plaats in de Noorse gemeente Marker, provincie Østfold.
- Ørje telt ± 1785 inwoners (2007) en heeft een oppervlakte van 2,05 km².
- Ørje is het administratieve centrum van de gemeente Marker.

 92 Melleby	E18
--	------------

 91 Momarken	E18
---	------------

 90 Brennemoen	E18
---	------------

 Bomstasjon

 91 Sekkelsten	E18
---	------------

 92 Askim	E18
--	------------

Askim

- Askim is een gemeente in de Noorse provincie Østfold.
- De gemeente telde 14.089 inwoners in januari 2005, waarvan 49,2% mannelijk.
- De gemeenteregistratie telde 12 personen met (van oorsprong) de Nederlandse nationaliteit.

 Bomstasjon

 93 Krosby	E18
---	------------

 94 Dalen	E18
--	------------

 Spydeberg	E18
---	------------

 Ski	E18
---	------------

Noorwegen

E6

Oppegård

E18

Oppegård

- Oppegård is een gemeente in de Noorse provincie Akershus.
- De gemeente telde ± 23.586 inwoners in januari 2005, waarvan 49,3% mannelijk.
- De gemeenteregistratie telde 16 personen met (van oorsprong) de Nederlandse nationaliteit.

Mastemyr

E18

Oslo

2 Herregårdskrysset

E18

Bomstasjon

3 Sørenga

E18

4 Langkaia

E18

5 Filipstad

E18

Filipstad

- Filipstad is de hoofdstad van de gemeente Filipstad in het landschap Värmland en de provincie Värmlands län in Zweden.
- De stad heeft ± 6177 inwoners (2005) en een oppervlakte van 654 hectare.
- Filipstad verkreeg zijn stadsrechten in 1611 als tweede plaats in Värmland, maar na een grote brand in 1694 verloor het deze weer.
- In 1835 werden de stadsrechten weer terug gegeven en in de huidige tijd wordt de relatief kleine plaats nog steeds 'stad' genoemd door de lokale bevolking.
- In de stad is de bekende Zweedse uitvinder John Ericsson begraven.

Noorwegen

Verkeer en vervoer

- Bij de plaats lopen de Riksväg 26, Riksväg 63 en Länsväg 246.
- De stad had tot de jaren 90 een station aan de spoorlijn Gällivare - Kristinehamn, maar het personenvervoer werd destijds gestaakt.

 6 Hjortnes	E18
---	------------

 7 Oslo-Bygdøy allé	E18
---	------------

 8 Skøyen	E18
---	------------

 9 Vækerø	E18
---	------------

 10 Oslo-Lilleakerveien	E18
---	------------

 Bomstasjon	
--	--

 11 Lysaker torg	E18
--	------------

 12 Lysaker	E18
---	------------

 13 Markalleen	E18
--	------------

 14 Høvik	E18
---	------------

 15 Blommenholmkrysset	E18
--	------------

 16 Kjørbokrysset	E18
---	------------

 17 Slependskrysset	E18
---	------------

 18 Holmenkrysset	E18
---	------------

 19 Oreholt	E18
---	------------

 20 Drengsrud	E18
---	------------

Noorwegen

 21 Heiakrysse	E18
 22 Tranbykrysset	E18
 23 Kjellstadkrysset	E18
 24 Brakerøya	E18
 25 Bangeløkkakrysset	E18
 26 Kobbervikdalkrysset	E18
 27 Eikkrysset	E18
 28 Bergsengakrysset	E18
 Bomstasjon	
 29 Hanekleivkrysset	E18
 30 Islandkrysset	E18
 31 Bentsrudkrysset	E18
 32 Hellandkrysset	E18
 33 Kopstadkrysset	E18
 34 Undrumsdalskrysset	E18
 35 Gullikrysset	E18

Noorwegen

36 Ås	E18
--------------	------------

Ås

- Ås is een plaats in de gelijknamige Noorse gemeente Ås, provincie Akershus.
- Ås telt 8095 inwoners (2007) en heeft een oppervlakte van 5,05 km².
- Het dorp heeft een station aan de westelijke tak van Østfoldbanen.

37 Aulerød	E18
-------------------	------------

38 Hesby	E18
-----------------	------------

39 Borge	E18
-----------------	------------

Borge

- Borge is een voormalige plaats in de Noorse provincie Østfold.
- Tegenwoordig maakt het deel uit van de plaats Fredrikstad, dicht bij de grens met de gemeente Sarpsborg.
- Borge is vooral bekend als geboorteplaats van de ontdekkingsreiziger Roald Amundsen.

40 Tassebekk	E18
---------------------	------------

41 Fokserødkrysset	E18
---------------------------	------------

42 Nattvalkrysset	E18
--------------------------	------------

43 Langåkerkrysset	E18
---------------------------	------------

	Bomstasjon
---	-------------------

44 Ringdalkrysset	E18
--------------------------	------------

45 Bommestadkrysset	E18
----------------------------	------------

46 Eidet	E18
-----------------	------------

47 Sky	E18
---------------	------------

Noorwegen

 48 Langangenkrysset	E18
--	------------

 49 Eidanger	E18
--	------------

 50 Skjelsvik	E18
---	------------

 51 Kjørholt	E18
--	------------

 52 Rugtvedt	E18
--	------------

 Bamble	E18
---	------------

Bamble

- Bamble is een gemeente in de Noorse provincie Telemark.
- De gemeente telde ± 14.154 inwoners in januari 2005, waarvan 50,4% mannelijk.
- De gemeenteregistratie telde 8 personen met (van oorsprong) de Nederlandse nationaliteit.

 70 Molandsveien	E18
--	------------

 71 Harebakken	E18
--	------------

 72 Stoa	E18
--	------------

 73 Sørsvannveien	E18
---	------------

 74 Sørsvannveien	E18
---	------------

 75 Rykenveien	E18
--	------------

 76 Nedenes	E18
---	------------

 78 Bringsværmyra	E18
---	------------

 79 Fjæresvingen	E18
--	------------

Noorwegen

 80 Opplandsveien	E18
---	------------

 81 Øygardsdalen	E18
--	------------

 82 Morholt	E18
---	------------

 83 Omre	E18
--	------------

 Bomstasjon	
---	--

 84 Gaupemyr	E18
--	------------

 85 Storemyrkrysset	E18
---	------------

 86 Brønningsmyr	E18
--	------------

 87 Langåsenkrysset	E18
---	------------

 88 Barstølkrysset	E18
--	------------

 89 Skjørningsmyra	E18
--	------------

 90 Timeneskrysse	E18
---	------------

 91 Håneskrysset	E18
--	------------

 92 Torsvik	E18
---	------------

 93 Rige havn	E18
---	------------

 94 Vollevannet	E18
---	------------

 Bomstasjon	
---	--

 96 Torridalsveien	E18
--	------------

Noorwegen

 97 Kroken	E18
--	------------

 98 Festningsgata	E18
---	------------

 99 Gartnerløkka	E18
--	------------

 Kristiansand	E18
---	------------

Kristiansand

- Kristiansand (niet te verwarren met Kristiansund) is een stad in Noorwegen.
- Het is de hoofdstad van de provincie (Noors: fylke) Vest-Agder.
- De stad ligt aan de kust bij de monding van de rivier de Otra, in het uiterste zuiden van Noorwegen.
- Kristiansand heeft ± 87.000 inwoners.
- Kristiansand is een betrekkelijk jonge stad.
- De stad werd in 1641 door de Deense koning Christiaan IV gesticht.
- Het centrum van de stad, Kvadraturen, kenmerkt zich door een volledig rechthoekig stratenpatroon.
- De Domkerk van Kristiansand is een van de grootste van Noorwegen met 2.029 zitplaatsen.
- Als 'hoofdstad' van het zuiden is de stad een geliefd vakantiedoel voor de Noren.
- Bij de stad ligt een dierentuin, Dyreparken, waar ook een pretpark aan gekoppeld is.
- Ieder jaar begin juli wordt het festival Quart in de stad gehouden, een van de belangrijkste festivals van Noorwegen.
- De stad Kristiansand kon zich lange tijd ontwikkelen binnen de grenzen die Christian IV had gesteld.
- Pas in 1921 volgde een kleine uitbreiding toen de wijk Lund in de voormalige gemeente Oddernes bij Kristiansand werd gevoegd.
- In 1965 werd het restant van Odderness en de gemeenten Tveit en Randesund bij de stad gevoegd.
- Kristiansand is de geboorteplaats van onder meer de Noorse kroonprinses Mette-Marit, de dichter Henrik Wergeland en de schrijver Jens Bjørneboe.

Noorwegen

Verkeer en vervoer

- Vanuit Kristiansand vertrekken veerboten van Color Line en Fjord Line naar Hirtshals in Denemarken.
- De E39 volgt de veerboot naar Hirtshals en gaat vervolgens naar Aalborg.
- Op het Noorse vasteland loopt de E39 naar Stavanger en dan verder naar Bergen.
- De belangrijkste route vanuit de stad, de E18, loopt langs de kust naar het noordoosten richting Oslo.
- Het eerste deel van deze weg is inmiddels omgebouwd tot autosnelweg, in de komende jaren wordt de gehele route tot aan Oslo omgebouwd.
- Vanuit Kristiansand naar het noorden, het binnenland in, loopt rijksweg 9 door het Setesdal naar Hovden en Haukeligrend.
- Het station ligt direct naast de haven. Hoewel het een tussenstation is aan de lijn Oslo-Stavanger is het feitelijk een kopstation.
- Even buiten de stad ligt het vliegveld Kjevik. Naast chartervluchten zijn er lijndiensten naar Oslo, Stavanger, Bergen, Kopenhagen en Amsterdam.

Cultuur

- In Kristiansand is de hoofdvestiging van de Universiteit van Agder.
- Deze instelling werd in 1994 opgericht als Hogeschool van Agder en werd in 2007 een universiteit.
- Op 6 januari 2012 is ten zuiden van het centrum, op het schiereiland Odderøya, het Kilden Theater geopend.
- De belangrijkste zomersport in Kristiansand is voetbal.
- Trots van de stad is IK Start.
- De ploeg werd twee maal kampioen van Noorwegen en speelt sinds een aantal jaren weer in de hoogste klasse van het Noorse voetbal.